V

Vennen, Peel, Kanaal en Nutsvoorzieningen

5.1 Vennen en moerassen

In de kern van Egchel lagen op diverse plaatsen waterkuilen, die verschillende functies hadden: een put waaruit men leem haalde voor huizenbouw, watervoorraad voor brandbestrijding, drinkplaats voor vee of verrottingskuil voor vlas. De meeste waren niet groot, hadden geen naam en lagen niet ver van de boerderijen af.

De vennen in de buitengebieden daarentegen waren vaak hectares groot en verschillend van structuur. In de heidevelden waren de vennen meestal natuurlijk ontstaan. In het veen ontstonden veel vennen door de turfwinning. Het gebied Egchel werd tussen 1930 en 1940 grotendeels ontwaterd. Omdat vanaf 1930 het Afwateringskanaal niet meer voor de scheepvaart werd gebruikt, kon men het waterpeil aanzienlijk laten zakken.
Veel vennen werden gedicht met zand, dat in kleine spoorwegkarren (kiepkarren) via rails van de hoge zandruggen werd aangevoerd. In droge zomers is de ligging van de vennen nog herkenbaar.
In het gebied Keuperhei, Egchel en de Hub lagen ooit de volgende vennen.

Berck ven

Dit ven treffen we het eerst aan op de kadasterkaart van de Egchelhei uit 1820. Het ven had enigszins de vorm van een driehoek. Mogelijk kunnen we hieruit afleiden, dat het geheel of gedeeltelijk door mensen gegraven is. Na 1820 noteerde men op een kaart: "*Bork ven*". Het ven lag, vanuit Egchel gezien, rechts van de Rongvenweg ter hoogte van de Kattestert. Op de wegenkaart van 1894 treffen we het aan als "*Berk ven*".

Op de Keuperhei treffen we ook een Berckven aan, in de buurt van de Heldensche Hoek, o.a. op de kadasterkaart van 1820. Dit ven werd mogelijk al genoemd in 1474. In getuigenverklaringen uit 1541, opgenomen in Registrum Heldensis, wordt gesproken over het maaien en schapenhoeden na de "*Birckvennen*". Op 31 augustus 1826 kocht Willem Naus voor 7 gulden 1/3 hectare aan "*het groot Berkcven*".[1] Op de wegenkaart van 1894 treffen we dit ven op de Keuperhei niet meer aan.

Boggersven

De eerste vermelding van dit ven vinden we op de kadasterkaart van 1820 als "*Boggers venn*". Het ven lag tussen het Berkven en het Rouwdink. Vanuit Egchel gezien, links van de Rongvenweg tussen de varkenshokken van de firma van Gennip en de Kattestert.

Ganseven

Dit ven komen we enkele malen tegen in oude schepenbankakten, o.a. in 1670 "*daer beneffens eenen morgen gelegen int Ganse ven aen gen Ecchelt*". Bij een vermelding uit 1774 "*alsnoch ongeveer eenhondert seven en seventigh roeden aent Achel aent Ganze ven*" worden percelen en bezitters uit de Egchelhoek genoemd.

Giessen kuilke

De eerste vermelding komt voor bij een grondverkoop in 1820: "*14 are en 75 centiare aan Jozef Heijnen het zogenaamde Giessen kuilke achter de Egchelse Steeg langs Jozef Heijnen voor 4 gulden*".

Deze kuil, waarvan de ligging niet bekend is, hoorde waarschijnlijk bij het "*Giezen erf aen Echgel*", dat door Jozef Heijnen op 23 januari 1824 werd gekocht van Mathieu Scheers. Dit erf moet gelegen hebben tussen de huidige Kempstraat en de Linskesweg. Mogelijk is "Giessen Kuilke" identiek met "Pierre Koel".

Gruise Epper ven

Dit ven wordt in 1894 genoemd. Het lag, vanuit Egchel gezien, aan de linkerkant van de Roggelseweg, volgens een oude kaart op de plaats waar nu de boerderijen van Jan Peeters (van Driekskes Sjeng) en Sjraar Peeters (Blinjes) staan, waarschijnlijk aan de rechterkant van de weg Gruise Epper. Omstreeks 1960 gingen hier honderden mensen schaatsen op de Gruise Epper, een restant van het oude Gruise Epperven. In het begin van deze eeuw werd het ook wel "*Thebaertsven*" genoemd, naar de eigenaar Thebaerts uit Helden.

Halmersven

Toen de gemeente in 1819 grond verkocht, werd vermeld: "*In de Egchelse Heide 66 are en 66 centiare heide aan het Halmersven met eene waterlaet aan Jan Reinders Loo voor 14 gulden*".[2] Mogelijk lag dit ven in de buurt van Gielenhof. Deze boerderij werd ook "Halmushof" genoemd.

Hoekspeel

De Hoekspeel lag, vanuit Egchel gezien, aan de linkerkant van de Roggelseweg achter de kassen van Jan Beijnsberger en de woning van Piet Maessen. Bij de viswaterverpachting van 1761 worden de "*Katte Start*" en de "*Hoeks Peel*" samen verpacht. De Hoekspeel staat op de kadasterkaart uit 1820 als het grootste ven van de Keup, Egchel en de Hub. In 1845 werd het door de gemeente voor 2,60 gulden aan Jacob Gommans verpacht voor jacht en visserij.

Meuskesven

Op de Keup treffen we "Meuskesven" aan, in 1830 "*Muskes Ven*" genoemd. In 1837 kocht Elisabeth Gielen, weduwe van Jacob Verschaeren, een hectare grond aan het "*Meuskesven*" voor 23 francs.[3]

De Mortel

De naam "De Mortel" komt al vroeg voor in Egchel. In een schatcedel uit 1625 lezen we "*Maes Brants, anno 1573. 1 morgen - 2 stuivers, nunc Gaerdt opten Mortel ende Jan Groenen ieder een stuiver*". In de schatcedel van 1646 staat achter Jacob Verlinden "*Gaerdt opten Mortel*" met eronder: "*met den Mortell, dit is by Deyters aengeschreven*". Zeer waarschijnlijk wordt hier "*met den Mortell*" de plas bedoeld, die lag op het plein in de Egchelhoek. Bij een huisverkoop in 1663 wordt "*De Mortel*" in de Egchelhoek vermeld. "*Merrij Jannijs en haere momboir Sijll Jannis*" koopt het huis gelegen voor "*Maes Jannis*", naast "*Vaes Schreurs huis ende hof schietende tegen den Mortel*". In 1664 wordt door "*Gaert Peters en Stijen*" grond, huis en bongerd verkocht, gelegen "*aen den Mortell aen dene sijde aen Jaecken Wilm*". Mogelijk is Gaert Peters in voornoemde akte dezelfde als "*Gaerdt op den Mortell*".
Op de tiendekaart van 1734 van Helden zien we twee waterplassen zonder naam ingetekend in de Egchelsehoek. Mogelijk vormden deze kuilen of vennen in het verleden samen een groot ven. Op die kadasterkaart van 1820 zien we nog maar één poel met de naam "*Mortel*". In welk jaar de andere poel verdween, weten wij niet. Mortel betekende 'drassige grond'.
Het viswater van de Mortel werd voor het eerst verpacht in 1734: "*Wordt voor eerst te pacht gestelt de visscherij ofte water genaemt den mortel en is verbleven aen Michiel Smolders jaerlijckx voor eene gulden 12 stuijvers*". De laatste vermelding komt uit 1781: "*Den Mortel in den Achelschen hoeck aen Dirick Leijsten voor 7 stuivers*". In 1845 werd bij de visverpachting vermeld: "*Mortel bleek verpacht aan Jan Rutten voor 50 cent*".[4]

Poel-Pool

Een poel in de kom van een gehucht had vaak de functie van wasplaats en drenkplaats voor vee. We kunnen de waterplas in de Egchelhoek niet vergelijken met de Pool, die in het verleden op het Mariaplein lag. In Helden-Dorp was de concentratie van huizen rondom het plein groot, waardoor er ook meer risico van een (ketting)brand was. In de Egchelhoek stonden de boerderijen verder uit elkaar. Toch was ook voor Egchelhoek een waterpoel een noodzakelijke voorziening. Volgens het brandreglement van 1822 was ieder huishouden verplicht een genummerde brandemmer op eigen kosten aan te schaffen. Bij brand werden lange mensenkettingen gevormd en de wateremmers doorgegeven.
Een artikel uit "De Nieuwe Koerier" van 25-04-1899 onderstreept het belang van waterpoelen: "*Helden. 24 april. Door onbekende oorzaak vatte gisterennamiddag in het gehucht Egchelschenhoek een stroomijt vuur, waardoor groot brandgevaar ontstond voor de talrijke omliggende woningen. Gelukkig mocht men er in slagen het vuur bijtijds te blusschen*".

De waterpoelen her en der in de gehuchten zorgden ook voor veel gevaarlijke situaties. Menig kind is bij het spelen in zo'n poel gevallen. De poelen in Panningen en Helden werden mede daarom gedempt. In een jaarverslag van de gemeente Helden lezen we: "*Op de marktvelden in het Dorp en te Panningen zijn groote waterputten daargesteld en daarop solide pompen geplaatst*". In Egchel heeft nooit een waterpomp gestaan. Door overlevering weten wij, dat ook in Egchel omstreeks 1920 een kind in het water is gevallen, in de Mortel. Een passant heeft het kind van een wisse verdrinkingsdood kunnen redden.
Oud-Egchelnaar Fiel van de Beuken kon zich nog herinneren, dat de poel in de Egchelhoek "De Bleik" genoemd werd. Deze naam kreeg de poel omdat vrouwen van de Egchelhoek er hun was bleekten.

Kattestertsven

Het "*Katte sterts ven*" komen we voor het eerst tegen in een akte inzake de verpachting van het viswater in 1734.[4] De verpachting van Kattestert: "*wordt uijt*

gesat den Katten Start en is verbleven aen Simon Verhaegh voor een gulden en zeven stuivers". In 1761 werd hetzelfde ven samen met de "*Hoekxpeel*" verpacht. "*Den Katten Start metten Hoekxpeel, en is verbleven aen D.H. Rector Jurgens voor vijf gulden*". In een akte uit 1781: "*Den Katten Start aen Dirick Leijsten voor 4 stuivers*".[4] In de volks-mond werd dit ven "Katte Sterts gaat" genoemd.
Het gebied de "*Katten stert*" grensde bijna aan de Hoekspeel. Alleen een weg (de huidige Roggelseweg) scheidde beide vennen. In dat gebied groeide vroeger mogelijk de kattenstaart, zoals bij veel beken en moerassen. De naam Kattenstaart kan ook samenhangen met de vorm van het ven. Het moeras lag als een lange staart in het veld. Vroeger sprak men van de kleine en de grote "*Katte Stert*".

Kesselsche Koulen

Deze kuilen grensden aan het Vongeren en lagen in het blok Karissendijk-Melkweg-Egchelhoekerbeek-Afwateringskanaal. De Kesselse inwoners mochten er hun turf steken. De huidige Melkweg werd vroeger "*Kesselsche Kuilenweg*" genoemd. De Kesselsche Kuilen zijn twee keer zo groot als het Vonderen.
In 1734 "*wordt uijtgesat den Kesselse koelen en is verbleven aen van de Cruijs voor 16 stuijvers*". De kwaliteit van dit viswater was minder dan van de "*Kattestert*" dat verpacht werd voor 27 stuivers. In 1761 treffen we een andere verpachting aan "*De Kesselsche Koulen ende met Loop to met Goor venke verbleven aen Dirick Lemmen voor een gulden*". In 1781 werd dit viswater uitgezet voor 7 stuivers en de Kattestert voor 4 stuivers.
In 1845 werden de Kesselsche Koelen voor 2 gulden verpacht aan Godfried Manders.

De "*Kesselsche Koulen*" waren rond 1900 in bezit van de erven Smulders uit Tegelen. Ontginners en pachters ervan waren o.a. Naad Gielen, Nöl Koopmans, Giel Schers, Piet Thiesen, Jacob Engels en Sef Reinders. Het gebied is nu helemaal weidegebied.
Na de ruilverkaveling werd de grond verkocht aan de families Rooijakkers, Laurijssen en anderen.

Kessels Peelken

Dit langgerekt ven staat op de kadasterkaart van 1820 achter de Pleckvennen in de uiterste hoek Afwateringskanaal-Heibloemseweg. Evenals in de "*Kesselsche koulen*" heeft dit stukje peel zijn naam te danken aan het feit dat de Kesselse inwoners in het verleden hier hun brandstof staken.

Opening
Sportzwembad
„Klotpeel"
Heden Zondag 14 Juli
om 4 uur
opening
van bovengenoemd
zwembad.
Entrée 10 ct.
Bij gunstig weer elken
dag geopend vanaf
half twee n.m.
De Ondernemer,
P. BRUIJNEN

5.1 Recreatie in 1935 op de Hub.

Klot Peel

In 1703 werd een lijst opgemaakt van nieuwe erven. Nieuwe erven zijn stukken grond die door de gemeente voor ontginning verkocht werden aan burgers, die ze vervolgens als erfenis mochten doorgeven aan hun kinderen.
We lezen: "*Willem Knippenbergh achter de Heuft neffens de Rijn, idem aent Aggel aen de Cleutpeel een morgen*". Verderop in de lijst lezen we "*Alef van Maris aen sijn Camp en het Cleutven een morgen*".[5]
In 1767 is sprake van verkoop van 2 morgen grond achter de "*Klöt Peel heijwaerts rontom in de Gemeenten*"

Bij een grondverkoop in 1820 is sprake van Kleut-peel en Klot-peel. In de volksmond werd de "*Klot piel*" ook afgekort tot "Klepielke". "Kloot" betekende klomp, kluit, hoop,maar in ons gebied vooral "turf". De Klotpeel of het Cloot-Peelke is een oud turfsteekgebied. De Klotpeel op de Hub lag vlak bij de boerderij van W. Oomen (nu Gommans).
Er werd indertijd in gezwommen en in de winter op geschaatst. Tijdens de ruilverkaveling 60-65 is dit gedempt. Het was eigendom van P. Bruijnen, Kerkstraat (thans De Houbereij).

Pierre koel

Waar thans de Kapelaan Nausstraat loopt lag vroeger "*Pierre Koel*". Het was eigendom van de familie Peeters. In dit water van 10 bij 10 meter liet men vroeger de schapen drinken. In de jonge jaren van Lei Naus was de kuil 4 meter diep. In 1927 is Wielke Gielen (van Linske ziene Naat) in deze kuil verdronken. Omstreeks 1933 is deze kuil gedempt, naar men zegt, door de familie Peeters met paard en kar. Daarbij kwamen op een gegeven moment de tweewielige wagen en de achterbenen van het paard, een "*Belse knol*", in "*Pierre koel*" terecht. Het paard van Piette Drees (Spee) was nodig om paard en kar uit de kuil te trekken.

Waarschijnlijk betreft het hier een natuurlijk water. Rond 1800 sprak men in dit gebied over "*Giessen erf*" en het daarbij gelegen "*Giessen kuilke*". Wellicht is "*Giessen erf*" van Roosenhof afgesplitst en toebedeeld aan een aangrenzende boerderij.

De Pleck vennen

Deze naam staat vermeld bij een verzameling wateren op de kadasterkaart van 1820, in de hoek Karissendijk - Afwateringskanaal - Haambergweg - Heibloemseweg. Het is niet waarschijnlijk dat "plek" hier "plaats" of "stuk land" betekent. Eerder hangt het woord samen met "plaggen". Plaggen of heiplaggen werden op slechte grond gestoken voor gebruik in de stal of als brandstof.
Het gebied kennen we nu als "*Schorf*", wat "schurft" betekent of "schrale grond, slechte turf".

Reitmortell

In het Registrum Heldensis staat in een Hoornse verklaring uit 1474 een vermelding over het maaien van heide "*aenden Reitmortell ende voortz op den pudt umb, ende vanden pudt umb langs die vennen, op de Kreckelberch*". Als hiermee de Krekelsberg in Egchel bedoeld wordt die ligt tussen Thiesen en Lemmen, dan kunnen we de "Reitmortel" situeren op het stuk land, dat vanuit de Roggelseweg gezien juist voor het huis Melkweg 5 links van de weg ligt, (nu Janssen). In de historische atlas op kaart no.727 (uit 1892) is nog duidelijk een ven waar te nemen op dat perceel. Het lijkt er zelfs op, dat het in het verleden een geheel was met het Rongven. Dit lag een stuk hoger. In de volksmond werd het gebied "*in de Riet*" genoemd.

Roesenbaemt

Deze kuil behoorde bij het grondbezit van Roosenhof. Lei Naus en Fiel van de Beuken wisten de "*Roesenbaent*" in Egchel nog aan te wijzen, ter hoogte van café Manders. Volgens Fiel van de Beuken was het een diepe kuil, waarin altijd water stond. Aan de randen van deze "*baemt*" stond heel mooi gras.

Dicht bij Roosenhof lag nog een kuil. In de beschrijving bij de tiendenkaart van 1685 komen we bij paal 76 tegen "*In den kuyl van dem boomgaerd van Roosenhoff*".[6] Volgens de kaart lagen kuil en paal dicht bij het huis Linskesweg 1, thans familie Naus. Hier was vroeger de Roosenhof. In een beschrijving uit 1734 lezen we bij paal 81: "*In den kuyl van den boomgaerd van Peter Peters voor desen genaemt Roosenhof*".[7]

Rongven

Op de kadasterkaart van 1820 ligt het Rongven tussen de Huiskensweg en de Roggelseweg, ter hoogte van de huidige boerderij van de gebroeders Jacobs. Op een kaart van 1894 treffen we daar nog wel de naam, maar niet meer het ven aan. Langs dit ven liep een weg, de Rongvenweg. De Huiskensweg had dus beter Rongvenweg kunnen heten. De huidige Rongvenweg heette in het verleden "*Rouwdenkweg*".

Rouwdinkerkoulen

Deze kuilen lagen in het gebied "*Rouw dink*". Op de Tranchotkaart van 1803 worden ze reeds genoemd. Het zijn verschillende los van elkaar gelegen kuilen. Mogelijk zijn ze ontstaan door het turfsteken. Op de kadasterkaart van 1820 wordt het gebied "*Rouw denk*" genoemd. Het lag in het blok omgeven door de huidige Karissendijk - Melkweg - Huiskensweg - zandweg bij de Kattestert.

In 1837 kocht Leonard Engels een hectare in de Egchelse heide aan het "*Rouwdink voor 40 francs*". De naam kan verwijzen naar ruw ontoegankelijk terrein.

Staaksbergven

Dit ven lag op de Keup, waarschijnlijk in de buurt van de Staakberg. Bij een grondverkoop op 15 juli 1830 heeft men het over: "*De Keuper heide tussen Staakberg ven en het bosch van Peter Verhaegh*" en "*Tegenover het Staaksbergs ven neven Pieter van Ooijen heelmeester*".

Het Vongeren

Het Vongeren is een duidelijk moerassig gebied. Waarschijnlijk is het Vongeren zeer oud. In 1715 treffen we het voor het eerst aan op een grensbeleidingskaart van Helden. Men spreekt dan van "*eenen heuvel ofte pael genaemt aent Vonderen*". Schijnbaar was het een

belangrijk herkenningspunt. "*Aan het Vongeren*" lag in de blok Melkweg - boerderij Wil Thiesen -Afwateringskanaal -de Egchelhoekerbeek. Mijn vader noemde het gebied "*in 't Fongere*". In het verleden stond in de zomer het gebied tussen de familie Thiesen en Rooijakkers geheel onder water. Door de vrijwillige ruilverkaveling van 1965 werden de sporen van dit oud moeras uitgewist.

Woll ven

Het "*Woll ven*" lag vanuit Egchel gezien aan de rechterkant van de Roggelseweg, ter hoogte van de boerderij van de familie Jacobs. De enige kaartvermelding treffen we aan op de kadasterkaart van 1820. Aan de vorm te zien was dit ven bewerkt door mensenhanden. Het had de vorm van een Y met een iets kortere arm.

Toen in 1886 een boerderij aan de huidige Melkweg (11) verkocht werd, schreef men in de akte dat ze lag aan het Wolven, terwijl de boerderij dicht tegen de Krekelsberg lag naast het Vonderen en de Kesselse Kuilen. Het ven dat tussen de woningen van Tielen, Lemmen-Verstappen en Thiesen lag werd in het verleden Wolven genoemd. De naam op de kaart is dus waarschijnlijk onjuist.

De naam kan verklaard worden door de overvloedige aanwezigheid van veenpluis, die als een witte deken om het ven stond. Dit veenpluis werd in Egchel "*Wulle graas*" genoemd.

Zwarte water

Het Zwarte Water lag tegenover de Hondsheuvel. In een akte van grondverkoop uit 1819 lezen we "*33 are en 33 1/3 centiare in 't Zwarte water langs Peter Gielen tegenover de Honsheuvel aan Willem Janssen Heuvelhoek voor 16 gulden en 33 cent*".[8] Ook tegen de grens van Helden en Neer lag een Zwart Water. Als men de Roggelse Brug overrijdt op de Roggelseweg, ziet men direct links van de weg een lage akker; hier lag het vroegere ven, het Zwart Water.

Verder lagen onder de Hub nog de vennen:

Kruutskoelen

Deze lagen rechts van de Rootsdijk achter de boerderij van Beurskens.

De Slink

Dit lag aan de Heibloemseweg ter hoogte van de Schorfweg.

Schorfkoelen

De waterlossing van Groeze.

5.2 De Peel: turf en andere brandstof

5.2.1 Turf uit de Peel

In een stuk van 1644 schrijft men dat lang geleden "*dispita tweedracht, ende oneenigheijdt geresen ende ontstaen is*" tussen enerzijds de gemeenten Kessel en Helden en anderzijds Meijel over het gebruik van de Peel. Na een proces tot voor de Hof van Gelder hebben beide partijen besloten "*dewijle van groote krijgh, ende Oorlogh, ende ongerustigheijdt deser tijt ontstaen*" de kwestie onderling te regelen in een vriendelijk akkoord. Men besloot de Peel tussen Kessel/Helden en Meijel "*in vollen gebruijk vrijelijcken, en ongeturbeert van jemanden, in torfs steecken, heij meijen, in schaepen en beesten weijden*" voor beide partijen beschikbaar te stellen. Aan iedere gemeente werden peelgebieden toegewezen waar volgens regels turf gestoken mocht worden. Een groot stuk Peel tussen Meijel en de andere gemeenten werd buiten de verdeling gehouden. Daar mocht alleen turf gestoken worden voor de Heer van Meijel, die in Neer woonde. Als burgers uit Helden, Meijel of Kessel daar turf zouden steken moesten ze 100 rozenobels betalen, waarvan eenderde deel naar de partijen ging die de condities wel nakwamen, eenderde deel naar de armen van de gemeenten en eenderde deel naar de scheidsrechters. Dit stuk Peel noemde men Gevrijde Peel of Rosenobelspeel.[9]

Ruzies over het gebruik van de Peel, over turfsteken, schapen en vee weiden, zijn er in de eeuwen voor 1870 ondanks afspraken veel geweest tussen Meijel, Helden en Kessel. Als regel mocht ieder turf steken en zijn beesten laten weiden tot aan de grens van zijn eigen dorp.

Een schutter ving het loslopende vee dat op andermans grond liep. Schutter Andries Driessen merkte in 1726 op, dat er ondanks een geldend verbod om turf te steken enkele personen uit graafschap Horn toch op "*seeckere plaetse genaempt den Haenenbergh, niet alleen te haggen ende te vlaggen, maar oock te torven*" (turfsteken). De schout die hiervan op de hoogte werd gesteld, droeg schutter Driessen op met 8 man assistentie naar de bewuste plek te gaan. Andries Driessen betrapte Jan Berben met zijn zoon, die op de "*Geckengraeff bij de Haenenbergh*" bezig was met het opladen van turf. Bij een daarop volgende schermutseling ging de "*snaphaan*" (geweer) af en werd vader Berben dodelijk getroffen.[10]

Op 10 november 1727 werd een proces gehouden tegen "*Peter Joosten, Wilm van Heugten, Geurt Verhagh, Wilm Verscharen, Drijs Knippenbergh en Gerard Verhagh*". Zij werden ervan beschuldigd "*een groote Quantiteijt torff gestecken te hebben, sulx tegens peel rechte en Costuijmen*". De betrapte turfstekers werden hard aangepakt en veroordeeld tot het betalen van 15 goudgulden ieder.[11] De gedaagden, onder wie ook enkele Egchelnaren, waren het niet met het vonnis eens en zeiden, dat zij daar al zeker 15 jaar zonder problemen turf gestoken hadden. Het vonnis werd op 24 november gewijzigd in een goudgulden en 18 stuivers aan de schutten, verder dienden ze de kosten van de gestoken turf en van het geding te betalen.

In een akte van 19 mei 1768 wordt er melding van gemaakt, dat de regeerders van Helden de ervaring opdeden dat de "*gevrijde Peelen*" door "*noot van brandt*" (behoefte aan brandstof) misbruikt werd. De inwoners werd toegestaan boven Haenbergswegh te baggeren in de Schorfkoelen en in het Kessels Peelke. Voor de "Gevrijde Peel" bleven de verboden gehandhaafd.[12]

Er bleven overtredingen voorkomen en er werden nieuwe regels bijgemaakt. In 1724 bleken de Kesselse inwoners "*te veel koelen hebben gemaakt*" van de "*Haenberg tot Kaetsberg*".[13] In 1740 wordt bepaald, "*dat niemant van Helden voortaen eenigen torff sal mogen staecken op plaetsen van dese gemeijnte alwaer eenige groese ofte geweijt is*". Wie zich niet aan deze verordening hield werd veroordeeld tot het betalen van een goudgulden.[14]

Zelfs op de Keup lag een "turfven", volgens een vermelding bij een grondverkoop in 1820.[15] In het jaarverslag van 1851 van de gemeente Helden worden enige hoeveelheden gestoken turf vermeld.
"*Gedurende het jaer waren er door de ingezetenen de navolgende hoeveelheden turf afgegraeven als*".[16]

"1e soort 500 tonnen Kluiten	*20 cent per ton*
2e soort 10.000 tonnen Baggert	*35 cent per ton*
18.000 Gemengd soort tussen Kluit en Vaalt	*26 cent per ton*
6000 Valen turf	*20 cent per ton"*

Een statistiek uit 1821 laat zien hoeveel karren turf en heide per gezin gebruikt werden. De aantallen variëren van één kar tot 35 karren.[17]
Blijkbaar werd er kort voor 1900 geen turf meer op grote schaal gestoken in Helden. De ouderen van Egchel kunnen zich geen verhalen herinneren over turf steken in ons gebied. De verste herinneringen van hen gaan terug naar de peelveldjes, die gekocht werden in de Helenaveense peel, in Griendtsveen en in de Astense peel achter Meijel.
Zo'n turfveldje was afgemeten op ongeveer 10.000 turfbriketten en men betaalde hiervoor 10 à 20 gulden. De turf kon men indelen in drie soorten: de bovenste laag was "vale" turf voor aanmaak, de middelste laag was "klot" voor de kachel en de onderste laag werd "piepert" genoemd en was van de slechtste kwaliteit.[18]
De turf werd in de vroege zomer gestoken, op hopen gestapeld, voor het drogen telkens gedraaid en in de vroege herfst met paard en wagen naar huis gehaald.
Of men nu op de Keup, Egchel of op de Hub woonde, in de dertiger en veertiger jaren ging men met de fiets waarachter de "*clotkruker*" (turfkruiwagen) vastgebonden was naar Helenaveen.[19] In de mond een pijp met zelfgeteelde tabak en aan de riem een kruikje drank, omdat het peelwater ondrinkbaar was. Hoe dieper men turf stak, hoe zwarter de turf werd. De turven werden eerst horizontaal op de kruiwagen gelegd en vervolgens haaks omgelegd op het veld, zodat ze op de kop stonden. Als de turfhoop gereed was, strooide men kalk over de turf om te kunnen zien of er gestolen werd.
De familie Joosten uit Egchel vond tijdens het turfsteken een dikke boomstam met een lengte van 12 m. Nog jaren deed die dienst als dwarsbalk in de schuur. De familie Ottenheijm ging eens met twee paarden en wagens naar de Peel de turf ophalen. Door de natte zomer kwamen ze regelmatig met hun wagens in de grond vast te zitten. Men was genoodzaakt turf in de gaten te gooien. Op het eind van de rit had men nog maar een voerbak turf over.

5.2.2 Andere brandstof

In het verleden voltrok het gezinsleven zich rond het fornuis in de keuken. Voor het bedrijf had men een varkensketel, waarin men met name aardappelen kookte voor de varkens. Alles wat brandde werd gestookt: dennenstronken ("poeste"), "klutskes hout", versleten weipalen, plaggen, vlinken, turf, kolen en briketten. Tijdens de zomermaanden raapten kinderen in de bossen zakken vol dennenappels, waarmee men makkelijk de kachels kon aanmaken.
Blijkbaar kwam het regelmatig voor, dat mensen illegaal brandstof haalden in de Hei. Een notitie van 8 april 1835 vermeldt: "*Door ons veltwachter, de ronde gemaekt naar Den Heldenschen Hoeck. De limite van Kessel en Neer en bevonden 3 karren Vlinken van den*

Heldenschen Hoeck tot het Vongeren. Denk van Neer gedaan te zijn en gezien 11 kleijne hoepkes heijde denkende van Helden gedaen te zijn gelegen achter het Berkven cirka den Heldenschen Hoeck:
In het Rouwdink bevonden 2 karren nieuw vlinken tegen den Kamp van Gerard Hillen en Theodoor Knippenberg nu in de grind bevonden 4 karren vlinken oude cirka goed om te laeten komen haelen.
In de Groesen achter den Hondsheuvel 3 karren nieuw vlinken cirka goet om te haelen. Om cirka 12 uren middag bevonden Godfried Wagemans Meijel met een karren heijde te haelen op het Heldens".[20]

Schansen

Behalve vlinken werden in de winter, als er weinig ander werk op de boerderij was, ook takkenbossen (schansen) gemaakt. De takkenbossen werden gebruikt om de varkensketel te stoken en de dikke houtdelen waren voor het fornuis. Over de samenstelling van een takkenbos was nagedacht. De schans werd onder gevuld met dun hout, vervolgens in het midden dikke knuppels en dan weer met dunner hout om te voorkomen dat de witsen (dunne takken) stukgingen. De een sloeg het hout kort en op maat en de ander bond de takkenbossen. Vervolgens werden ze opgeslagen in stapels van tien stuks. De familie Verhaeg (Engelen Jan ziene Vluk) uit de Egchelhoek ging vaak met 5 personen naar "*In 't Pielke*" op de kruidenteelt. Vader Verhaeg sloeg het hout af en maakte het op maat. Nel Verhaeg (de vrouw van Handrie van Piette Drees, Spee) bond dan op een middag 100 takkenbossen met draad of witsen.[21]
In de bosrijke omgeving werd door particulieren vaak een "slaag hout" verkocht. Dit was een stapel hout, die per opbod werd verkocht. Verder had de gemeente regelmatig houtopslag te koop uit uitgedunde bossen. Indien een bos in zijn geheel gekapt werd, kreeg men de stronken "voor het uitdoen", gratis dus. Daarna werden ze met zweet op het lijf gekloofd en verkocht.

Kolen, briketten en slam

De mijnen in Zuid-Limburg leverden vele jaren brandstof: antraciet, de "nootjes" in verschillende maten, briketten en cokes. Voor kolen en briketten kon men terecht bij Jacobs (Kubke), bij Martens in Helden en bij de Boerenbond. Wie in de mijn werkte, kreeg kolenbonnen, waarmee men goedkoper aan brandstof kon komen. Tot enige jaren na de Tweede Wereldoorlog werd er ook "slam" gestookt. Dat was "stofafval" van de duurdere kolen, die als een smerigmakende, slijmerige massa goedkoop met de auto langs de deur te koop werd aangeboden.

5.3 Het Afwateringskanaal

Op de plaats waar nu het Afwateringskanaal (Neers kanaal) loopt bevond zich in het verleden volgens een oude kaart al een turfvaart. Op deze kaart zien we vanaf de Willibrorduspuut een beek of graaf naar de Maas lopen. Onder deze lijn is Keysersbosch aangegeven en erboven Kessel en "Herden" (= Helden).[23] Waarschijnlijk was dit de zogenaamde Gekkengraaf, waarvan historicus Pastoor Joannes Knippenberg melding maakt in zijn "Historia Ecclesiastica Ducatus Gelddriae" uit 1719. Hij schrijft,dat de "*Geckengraeff*" als grensaanduiding van Helden-Kessel met Neer in 1657 werd gegraven. In 1715 werd deze "*graeff*" aangegeven op de kaart van Peter Jurgens met de vermelding "*graeff tusschen Kessel en Neer*".[24] In 1735 wordt de "*Gecke graeff*" genoemd in de buurt van de "Kaetsbergh".[25]
Behalve de "Gecke graeff" treffen we in grensstukken ook de naam "*Wijnbeek*" aan, waarmee waarschijnlijk dezelfde waterlossing wordt bedoeld. Deze naam hangt mogelijk samen met "wieënhout" (wilgenhout), dat langs de beek groeide.

Toen rond 1850 op grote schaal gestart werd met de vervening van de Peel moest eerst het gebied ontwaterd worden. De maatschappij "Helenaveen" maakte een begin met grootscheepse ontginning. Door het graven van sloten werd het gebied ontwaterd. Om het overtollige water af te voeren kwam men al snel in de lagere gebieden van de Peel en de Maas terecht en werd het noodzakelijk om een kanalenstelsel aan te leggen voor de afvoer van het water en voor het vervoer van turf. In 1853 werd de Noordervaart tussen Nederweert en de ingang van de Helenavaart in Meijel bevaarbaar gemaakt. Omdat de Noordervaart bij lange na niet toereikend was om de Peel te ontwateren werd in 1853 een nader onderzoek gestart door Rijkswaterstaat in opdracht van het Ministerie. Uit dit onderzoek kwamen twee mogelijkheden naar voren: het doortrekken van de Noordervaart naar Venlo en het minder dure plan van een kanaal van Beringe naar Kessel. Een interessante bijkomstigheid bij deze laatste optie was, dat na de ontwatering ook het grondgebied tussen Peel en Maas in cultuur kon worden gebracht. Vooral de gemeenten die grond hadden in dat gebied, toonden zich voorstander van het graven van een kanaal. In juli 1854 werd opdracht gegeven voor het opstellen van een plan voor een kanaal van Beringe naar Kessel. Het zou moeten dienen voor ontwatering en voor kleine scheepvaart.

5.2 De bouw van sluis 2 vastgelegd door Hubert Koch uit Kevelaer op 3 september 1886. De man met het kind in de handen is sluiswachter van Heugten met zijn zoon Mathieu. Daarnaast met strohoed staat aannemer Johannes Verlaak uit Kessel (grootvader van Herm Verlaak).

Omdat men een enorm verval had van Beringe naar Kessel, was het noodzakelijk om 3 sluizen aan te brengen. Met de sluizen, de sluiswachterswoningen, bruggen, duikers en laad-en losplaatsen, werden de aanlegkosten van het kanaal op *f* 85.720,- begroot.
Het kanaal werd 1,50 diep en 2,50 meter breed. Om tijdrovende procedures te voorkomen, werd ervoor gekozen het kanaal op de grenzen te leggen van Meijel/Helden en Roggel/Neer. In 1854 begon het Ministerie van Binnenlandse Zaken met het verwerven van de benodigde gronden. De aangrenzende gemeenten weigerden medewerking, omdat ze een hogere vergoeding van het Hertogdom Limburg verlangden.
De aanbesteding van het werk vond plaats op 24 september 1855. Het eerste traject, van de Maas tot aan de Napoleonsweg, werd gegund aan aannemer J. van de Griendt voor *f* 4.390,-. Het tweede traject, tussen de Napoleonsweg en de weg van Neer naar Helden, werd in december 1856 gegund aan J.A. Linskens uit Blerick.
In de wekelijkse rapporten kunnen we lezen dat tussen 19 en 24 januari 1857 per dag gemiddeld 88 "aardwerkers", 6 stortbazen en 4 timmerlieden aan het werk waren met het graven van de laad- en losplaats bij de Napoleonsweg, het ophogen van de bermen en de bouw van twee sluiswachterswoningen.
Om voldoende mensen te krijgen werden advertenties geplaatst in de dagbladen en riepen de veldwachters na de H. Mis op het kerkplein personeel op. De in 1857 gereed gekomen sluiswachterswoningen werden gebouwd voor *f* 2000,- per woning.
Op 28 december 1857 werd het traject tussen de weg Helden-Neer en de weg Helden-Roggel aanbesteed. Aannemer J. Lathouwers voerde dit stuk uit voor *f* 16.000,- en voltooide het in 1858. In 1859 werden de sluizen aanbesteed aan J.L. Baudrihaye voor *f* 45.000,-. Hij moest houten schutsluizen met schutkolk bij de Noordervaart en een dubbele gekoppelde sluis bij de weg Helden-Neer aanleggen. De sluizen hadden een doorvoerbreedte van 4 meter. In totaal was het kanaal 10 km lang, maar slechts over een lengte van 7 km bevaarbaar, van Beringe tot aan de Napoleonsweg. In 1894 gingen 218 schepen met een gezamenlijke inhoud van 13.842 m3 door de sluis bij Meijel. In 1914 daalde het aantal naar 131. Bij de doorgang van de sluis van Neer was het aantal schepen nog geringer. In 1894 passeerden hier 82 schepen en in 1914 nog maar 63.

Vervoerd werden meststoffen, steenkool en turf, alsmede hout voor het verpakken van turfstrooisel.
In de periode 1884-1886 werden de houten sluizen afgebroken en door stenen sluizen vervangen. De nieuwe sluizen hadden een doorvaarbreedte van 5,50 m en een lengte van 40 m. Ze werden bediend door sluiswachters die hiervoor een jaarlijkse vergoeding van 380 gulden ontvingen. In 1889 en 1900 bleken veel stukken van het kanaal dichtgeslibd te zijn en moesten deze uitgebaggerd worden.

Toen het kanaal er was, kon men de moeras- en heidegronden in Helden en Neer in cultuur brengen.
Omdat in het kanaal het waterpeil erg hoog gehouden moest worden voor de scheepvaart, konden de lager gelegen gebieden niet behoorlijk ontwaterd worden. Tussen 1860 en 1932 werd door de gemeente Helden een geduchte pennenstrijd over dit probleem gevoerd. Helden wilde een sloot langs het kanaal om de ontwatering normaal te kunnen laten plaats vinden. In een schrijven aan de Minister van Binnenlandse Zaken stond, dat er honderden bunders land onder water stonden. In 1918 ondernam de gemeente Helden een tweede poging om het waterpeil in het kanaal omlaag te krijgen. Opnieuw werd dit door de minister afgewezen. Plannen om kolen te winnen in de Peel veranderden de inzichten van de autoriteiten.
Om de streek gereed te maken voor industrialisatie in de twintiger jaren van deze eeuw vond men het van belang de woestenij te ontwateren. Het kanaal zou flink uitgebreid worden. Doordat de exploitatie van de kolen in de Peel niet doorging, werden ook deze plannen op de lange baan geschoven. Na de opening van het kanaal Wessem-Nederweert in 1929 was het Afwateringskanaal niet meer van belang voor de scheepvaart.

Bij wet van 18 maart 1932 werd het Afwateringskanaal in beheer en onderhoud ondergebracht bij de gemeente Helden. De gemeente liet onmiddellijk het waterpeil een meter zakken. Ook werd een Rijksbureau opdracht verstrekt om plannen te maken voor de ontwatering van de lage gronden.
In een brief van 21 juli 1854 schrijven Gedeputeerde Staten van het Hertogdom Limburg: *"De uitvoering van dit alleszins nuttige werk zou de gelegenheid verschaffen om honderden, ja duizenden bunders heidegrond in vloetweiden te kunnen veranderen; om honderden bunders moeras in vruchtbare weiden te kunnen herscheppen. De afwatering zoude een onfeilbaar middel opleveren tot droogmaking der moerassen tot op verren afstand van het te graven kanaal"*.

5.3 Wiel Beeren bij de Sluis in 1946/47.

Veel boeren begonnen de heidegronden te ontginnen, maar werden nog lang tegengewerkt door het water. Pas in 1965, door de ruilverkaveling "Egchel" werden talrijke beken aangelegd. Tot de ruilverkaveling was de Egchelhoekerbeek eeuwenlang de enige beek die water van Egchel op de Egchelhei loosde.
Langs het Afwateringskanaal heeft zich een rijke flora en fauna ontwikkeld. Veel fietsers kiezen het pad langs het kanaal om te genieten van het groen en de bloemenweelde langs de waterkant. Verdroging van het kanaal is sinds enkele jaren een serieuze bedreiging voor die flora en fauna.

5.4 Nutsvoorzieningen

5.4.1 Waterleiding

Dagelijks beschikken over voldoende water is gewoon geworden. Nu het water steeds dieper uit de grond opgepompt moet worden, krijgt "water" weer meer aandacht. In het verleden werd het opgepompt met een koperen pomp bij de "geutstein" of met een emmer buiten uit de put opgehaald.

Niemand die toen controleerde of er iets mis was met het grondwater. Het belang van een waterleiding werd in 1926 erkend in de gemeente Helden. In dat jaar vond er overleg plaats tussen de gemeenten Helden, Tegelen, Blerick en Maasbree om een gezamenlijke "groepswaterleiding" te krijgen.[27] Het zou nog heel wat pompuren en jaren kosten, voordat men in de buitengebieden voorzien werd van deze nutsvoorziening.

De waterleiding in Egchel werd tegelijk met die van Helden-Dorp, Panningen en Beringe aangelegd. In 1953 zijn daarover de eerste besprekingen gevoerd. We lezen: "*Elke woning moet voorzien zijn van een middel tot watervoorziening in staat van deugdelijkheid drink en huishoudwater in voldoende maten te verschaffen*". Om aangesloten te kunnen worden diende de gemeente eerst toe te treden tot de "Waterleiding Maatschappij voor Noord en Midden Limburg".
De gemeente zag voor Panningen graag 393, voor Beringe 86 en voor Helden-Dorp (en Egchel) 307 aansluitingen gerealiseerd. De kosten werden gedeeld door Rijk, provincie, gemeente en degene die zich liet aansluiten.

De gemeenteraad gaf op 28 april 1953 haar goedkeuring tot aansluiting en ondertekende op 5 maart 1954 de toetreding als aandeelhouder van de Waterleidingmaatschappij. Het karwei werd uitgevoerd vóór juli 1955, want toen werd door het kerkbestuur de overbodige pompinstallatie verkocht vanwege aansluiting op het waterleidingnet.

Hub en Zelen

De Gemeente Helden schreef op 22-12-1959 een brief aan de Waterleiding Mij. van Midden- en Noord-Limburg: "*Hierbij doen wij U toekomen een verzoek van de inwoners van het buurtschap Hub en Zelen alhier tot aansluiting aan het waterleidingnet. Wij verzoeken u zo enigszins mogelijk de wens van betrokkenen te willen voldoen*."

Het duurde nog tot 17 februari 1961, voordat de gemeenteraad van Helden een besluit nam. Tevens werd bij Raadsbesluit de goedkeuring gegeven voor een jaarlijkse bijdrage van de gemeente van *f* 2.325,-. In totaal bedroegen de kosten van het project, waartoe op 3 mei 1961 opdracht verstrekt werd aan de Waterleiding Mij. Van Midden- en Noord-Limburg, *f* 44.500,-.
Vervolgens werd een bijeenkomst belegd in het café van Reijnen Funs. De gemeente had met de Waterleidingmaatschappij afgesproken, dat de sleuven gegraven dienden te worden door de belanghebbenden en dat ze zelf de buizen moesten leggen. In de bijeenkomst werden Kobbe Tien (Reinders) en Bèr Sillekens aangewezen als afgevaardigden van resp. Zelen en de Hub. Zij moesten het werk verdelen in overleg met enkele mensen van de waterleiding. De boeren groeven overdag met de schop aan de 1,10 m diepe sleuven en 's avonds werd gegraven door hen die overdag elders werkten. De buizen werden overdag gelegd.

5.4.Door Sillekens-Pubben haalt in 1937 water uit de put volgens een eeuwenoude methode.

In oktober 1962 werden de uren voor het graven alsnog uitbetaald; dat was voor velen een onverwachte maar welkome meevaller. Voordat de waterleiding gereed was, werd door de buurtgenoten met paard, wagen en gierton (500 l) water gehaald aan een kraan van de waterleiding bij Kluskes Hoeb (Janssen, nu Jacobusstraat 81). Deze werkzaamheden vergden één tot anderhalf uur; er werd twee maal per week water gehaald voor de huishoudens. Bij Sillekens werd de eerste betaling aan de waterleiding gedaan op 9 november 1962 (*f* 15,80) en de tweede op 8 februari 1963 (*f* 24,60).

Keup, Egchelhei en Roggelseweg

Op 7 januari 1960 schreef de gemeente aan de Waterleiding Mij.: *"Hierbij doen wij U toekomen een verzoek van 33 personen uit buurtschap Egchelhei, Keup en Roggelseweg. Dit buurtschap valt onder verspreide gebieden en niet onder onrendabele gebieden zoals eerst gepretendeerd werd"*.
Op 5 februari werd al een tekening gemaakt, maar daarna stagneerde de zaak. De buurtbewoners lieten het er niet bij zitten. Piet Geurts (Egchelhei 4) en Handrie Tielen (Egchelhei 3) schreven op 30 januari 1963 een verzoek aan de gemeente om alle kracht bij te zetten tot aanleg van een waterleiding: *"Sinds de gemeentepomp te Egchel is stukgevroren is het voor mensen met kleine kinderen hopeloos. Ook voor de steeds groter wordende veebezetting op de bedrijven is de watervoorziening een dagelijkse terugkerende arbeid die vele uren in beslag neemt"*. De Waterleiding Mij. constateerde in een brief van 1 februari 1963, dat er ongeveer 50 bedrijven in een "superonrendabel" gebied lagen en dat aansluiting ervan voorlopig niet mogelijk was.

De gemeente Helden verzocht de Waterleiding Mij. op 30 januari 1964 om opgave van de kosten tot aansluiting voor 33 percelen. Het betrof de Roggelseweg vanaf nummer 12, de Egchelhei en de Neerseweg vanaf nummer 14. Tevens werd gemeld, dat er mogelijk nog 2 aansluitingen bij zouden komen. De Waterleiding Mij. schreef, dat de regeling van onrendabele aansluitingen sinds kort niet meer bestond. De kosten om 35 percelen te voorzien van waterleiding werden begroot op *f* 68.620,- en op *f* 120.940,- voor 47 percelen. Tevens werd gemeld, dat woningen die gebouwd waren na 1 januari 1963 niet opgenomen waren in de subsidieregeling.

Op 7 december 1964 verleende de gemeenteraad het benodigde krediet. Er zouden 37 percelen worden aangesloten; vier beschikten over een eigen waterleiding en twijfelden nog, 2 of 4 waterleidingaansluitingen werden betaald door de gemeente, voor zes personen was het bedrag dat men moest betalen te hoog en een persoon moest zich nog beraden. Het duurde tot 23 augustus 1965 voordat begonnen werd met het werk. Uit de correspondentie van de gemeente Helden is op te maken dat de gemeente niet gelukkig was met de lange termijn van uitvoering noch met de smoes dat buizen van 125 mm niet te leveren waren. Dezelfde lange weg werd later ook bij andere nutsvoorzieningen doorlopen. Achteraf wonen is mooi, maar soms lastig.

5.4.2 Elektrificatie

In juli 1922 werd in de gemeenteraad een verzoek behandeld van de inwoners van Egchel en de Egchelhoek om aansluiting op het "electrisch net"
De "Stroomverkoopmaatschappij", kortweg S.V.M., had een begroting gemaakt:
Ondergrondswerk *f* 4.300,-
Bovengrondswerk *f* 1.400,-
Huisinstallaties *f* 750,-
In deze bedragen waren geen stroomverbruikskosten voor zware motoren inbegrepen, maar een motor van 5 pk was toegestaan. Voor de Hub werden de kosten berekend op *f* 4.250,-
In de Egchelhoek woonde toen in een boerderij aan Gielenhofweg (leegstaande boerderij van het stucadoorsbedrijf Van Ophoven) raadslid Pieter Rutten. Deze had alle inwoners uit bovengenoemde gehuchten bij elkaar geroepen en op de vergadering gaven zich onmiddellijk 29 mensen op voor de installatie. Later volgden er nog drie.
Als minimum-eis was gesteld, dat zeker 30 aansluitingen gerealiseerd konden worden. De kosten van de straatverlichting waren in de prijs inbegrepen. (Een helder licht in de gemeenteraad vroeg of het in verband met bezuiniging mogelijk was de lichten niet altijd te laten branden.) De raad steunde het voorstel van het College om Egchel en Egchelhoek van stroom te voorzien.

In de dertiger jaren was op de Hub en Zelen nog geen elektriciteit. Er was wel de zogenaamde Radio Centrale. Om de kosten zo laag mogelijk te houden werden de aansluitingen van huis naar huis aangelegd met paalverbindingen in het veld. Men had de beschikking over twee radiozenders. De elektriciteit kwam op de Hub omstreeks 1940.

Keup en Egchelhei

Van de vergaderingen om te komen tot elektrificatie op de Keup en de Egchelhei is nog een notulenboek bewaard gebleven van Kubbes Steeghs. Dit notulenboek geeft goed weer hoe de aansluitingen tot stand zijn gekomen.
Midden jaren vijftig werd gestart met de procedure. Volgens Steeghs voelden de mensen in het buitengebied zich tekort gedaan. De achterstand die het platteland had kon niet gemakkelijk worden weggewerkt. In het verleden waren veel aansluitingen gratis gerealiseerd en nu moest men er een lening voor afsluiten. De "nog overwegende kleine boeren", zoals Steeghs ze

noemde, hadden het zo al niet makkelijk.
Op 18 mei 1955 werd in de school van Egchel door burgemeester Cremers en Steeghs een vergadering belegd. Het project werd door de Plem geraamd op *f* 26.512,-, exclusief de kosten voor de gemeente Helden van 40 x *f* 350,-. In de vergadering werd een commissie benoemd bestaande uit P. Niessen (Keup), Wullem Janssen (Kluskes Wullem), Sjeng Peeters (Blinjes Sjeng), Kubbus Steeghs (secretaris), Jacques Thiesen (voorzitter), Petran Rooijakkers en Piet van Lier. Na een voorbereidende vergadering werden alle betrokkenen op 22 mei 1955 bij elkaar geroepen. Bijna iedereen ging akkoord met de bedragen. Verder werd besloten gezamenlijk een lening af te sluiten voor een looptijd van 15 jaar met een rente van 3,75%. Ook werd besloten een stichting in het leven te roepen onder de naam "Stichting Electrische Voorziening Egchel en Keup". In juni 1955 werd in café Steeghs (aan de Roggelse Brug) door Piet Jacobs, kassier van de Boerenleenbank, en Lei Rijs van de L.L.T.B. een uiteenzetting gegeven over de lening. Achteraf merkte men op, dat pand Keup nr. 7, Nijssen (Niesse Driek) was vergeten. Verscheidene mensen wilden daarom afhaken, als dit pand werd overgeslagen. Er werd een lening afgesloten van *f* 28.000 en een borgstelling geregeld van *f* 1.000,- per aansluiting. De extra-kosten van *f* 2.605,- i.v.m. het pand Keup 7 werden over het geheel uitgestreken. Giel Hanssen vroeg verlichting aan in drie kippenhokken en Piet Geurts in een kippenhok, waarin hij woonde met zijn gezin. Beiden werden aangeslagen voor 20 gulden per jaar voor een tijd van 15 jaar.
In 1957 werden nog twee panden aangesloten en in 1959 één pand. In 1968 werd in een voltallige commissievergadering de stand van zaken besproken. De lening werd terugbetaald en er resteerde een overschot van *f* 3.012,50. Dit bedrag werd uitgekeerd aan de deelnemers.

Gasvoorziening in Egchel

Toen er na 1970 gas kwam in de kern van Egchel, herhaalde de geschiedenis zich. De zogenaamde superonrendabele gebieden werden pas na heel veel overleg aangesloten.

Telefoon

De eerste telefoon in Egchel werd geplaatst bij Funs Reijnen, adres "Egchel nr 66". Hiervoor was het nodig "*een kabel te leggen en een paal te plaatsen*", aldus de brief van het Staatsbedrijf der PTT,telefoondistrict Venlo op 30 september 1938.

Bronnen/noten:

5.1 O.A.H., inv.nr 578, Grondverkoop door de gemeente Helden. (Deze verkoop werd later geannuleerd)
5.2 O.A.H., inv.nr 578, Verkoop gehouden op 17 juni 1830
5.3 O.A.H., inv.nr 578, Verkoop op 22 en 23 juni 1837
5.4 O.A.H., inv.nr 66 en 277, Viswaterverpachting
5.5 O.A.H., inv.nr 31
5.6 R.A.B., inv.nr 960 coll.Man., Caert Figuratiff, van de tiende van Helden
5.7 O.A.H.,Tiendekaart 1734, origineel Staatsarchief te Düsseldorf
5.8 O.A.H., inv.nr 578
5.9 O.A.H., inv.nr 13, Over het gebruik van de Peel, 06-07-1644
5.10 C. Verwoerd, *Helden als gemeenschap in vroeger eeuwen*, blz.68-69
5.11 S.A.H., inv. nr 15, akte van 10 november 1727
5.12 Schepenbank Helden no.28, Protocol 1700-1735, p. 197, 19-01-1719
5.13 S.A.H., akte van 13-7ber-1724
5.14 S.A.H., akte van 24-07-1740
5.15 O.A.H., inv.nr 578, Verkoop gemeentegrond op 12-09-1820
5.16 O.A.H., inv.nr 884
5.17 O.A.H., inv.nr 999
5.18 Overlevering Lei Naus
5.19 Handrie Joosten en Coen Ottenheijm
5.20 O.A.H., inv.nr 606
5.21 Mevr.Spee-Verhaegh, Linskesweg
5.22 Gegevens uit zo'n 30 enquêteformulieren, ingevuld door leden van K.B.O.-Egchel, ouderen van de Hub en interviews met oud- inwoners van Egchel
5.23 G.A.R., Menapi Evesche de Ruremonde, quartier de Gueldres dans le Duches de Gueldres. Par. N. Sanson d' Abbey Georgr. Ord de S.M.Avecq Privilege pour Vingt Ans A Paris Aux Galleries du Luuure 1703.
5.24 Kaart Peter Jurgens 1715
5.25 Schepen Archief Helden, 24-7ber-1735
5.26 De belangrijkste gegevens werden ontleend aan de artikelen van Bert Mooren in "Rondom het Leudal" (1982, nr.26,27); O.A.H. inv.nr 1508, 1515,1518,1598, 1602 en 1604; Gemeente Archief Neer inv. nr 1.813.111; Archief van de Hoofdingenieur Rijkswaterstaat in Limburg in Algemeen Rijksarchief te Schaarsbergen
5.27 O.A.H., inv.nr 1480
5.28 S.A.H., inv.nr 773-31 en (1.865) aanleg waterleiding 1959-1970 en Gemeente Helden, aansluitingen buurtschappen op het waterleidingnet in 1960

Afbeeldingen:

5.1 Weekblad Midden Limburg, 05-07-1935.
5.2 Originele foto, Herm Verlaak, Helden.
5.3 Ger Wolters-Beeren.
5.4 Frits Sillekens, foto H. Sevens.